

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 272/05-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. decembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. C., bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. L. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 238/04 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2005 doručená sťažnosť Ing. M. C., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 238/04.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 7. júna 2004 bol na Okresnom súde Banská Bystrica podaný návrh maloletého L. C. (ďalej len „maloletý“), zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny B. (ďalej len „kolízny opatrovník“), a sťažovateľkou ako účastníčkou konania. Týmto sa domáhal určenia otcovstva k maloletému, zverenia maloletého do výchovy a opateru matky a určenia výživného voči odporcovi Ing. J. S. (ďalej len „odporca“). Na okresnom súde konanie začalo 1. decembra 2004 pod sp. zn. 20 C 238/04 na základe postúpenia spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 15 C 98/04 z dôvodu vecnej a miestnej príslušnosti.

Podľa sťažovateľky okresný súd koná v jej veci so zbytočnými prietrahmi, čím sa predlžuje stav jej právnej neistoty.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla: *„Žalobou zo dňa 7. 06. 2004, spísanou Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, adresovanou Okresnému súdu v Banskej Bystrici, sa domáhala, resp. domáha sťažovateľka určenia otcovstva k maloletému L. C., (...). Vec bola pôvodne vedená pod sp. zn. 15 C 98/04. (...)*

Podaním zo dňa 15. 09. 2004 sa odporca vyjadril k žalobe sťažovateľky. (...)

Na základe návrhu odporcu, ktorého bydlisko je v B., bola vec postúpená Okresnému súdu Bratislava III, ktorý dňa 04. 01. 2005 pod sp. zn. 20 C 238/04 zaslal sťažovateľke poučenie o predpokladoch oslobodenia od súdnych poplatkov. Sťažovateľka reagovala na výzvu podaním z 12. 01. 2005. (...)

Sťažovateľka ďalším podaním z 29. 03. 2005 doplnila spis informáciami týkajúcimi sa odporcu, označovanom ako otec mal. L. C. (...)

Z dôvodu, že ani s odstupom času od podania návrhu nebolo o návrhu sťažovateľky rozhodované, príp. ani nariadené pojednávanie, s prihliadnutím na osobitný charakter veci, obrátila sa sťažovateľka listom zo dňa 25. 05. 2005 na predsedu Okresného súdu Bratislava III so žiadosťou o vytýčenie súdneho konania. (...)

Keďže porušovateľ, zastúpený predsedom okresného súdu, na žiadosť o vytýčenie súdneho konania žiadnym spôsobom do dňa tohto podania nereagoval, ani porušovanie ústavou garantovaného základného práva neodstránil, je sťažovateľka nútená

prostredníctvom svojho právneho zástupcu, po vyčerpaní dostupných právnych prostriedkov, obrátiť sa na Ústavný súd Slovenskej republiky.

Pre úplnosť treba uviesť, že

– Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v B. svojím listom zo dňa 30. 05. 2005 požiadal Okresný súd Bratislava III o oznámenie termínu pojednávania (...)

– sťažovateľka sa obrátila svojím podnetom, doručeným dňa 23. 06. 2005, aj na Verejného ochrancu práv, pričom vec je vedená pod sp. zn. 2783/2005/VOP.“

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

«1. Postupom Okresného súdu Bratislava III vedenom pod sp. zn. 20 C 238/04, došlo k porušeniu základného ústavného práva

- „domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“

- „na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v ich prítomnosti, s možnosťou vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom“,

garantovaného čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 238/04 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. M. C. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie 10 000,-Sk, slovom desať tisíc slovenských korún, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť sťažovateľke do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť Ing. M. C. do 15 dní od právoplatnosti nálezu trovy konania vo výške 5 920,- Sk (slovom päťtisíc deväťstodvadsať slovenských korún) na účet advokáta JUDr. L. S.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 238/04.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietáhmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01). V týchto veciach ústavný súd totiž prihliada aj na účel základného práva zaručeného uvedeným článkom. Z účelu tohto práva vyplýva pre súd požiadavka postupovať v konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (II. ÚS 48/96, I. ÚS 19/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil: „*Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky*“ (I. ÚS 42/01).

Z prehľadu procesných úkonov a vyžiadaného spisového materiálu vyplýva, že konanie v tejto veci sa začalo na návrh maloletého zastúpeného kolíznym opatrovníkom na Okresnom súde Banská Bystrica, ktorý 1. decembra 2004 postúpil vec na základe § 105 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku okresnému súdu ako vecne a miestne príslušnému.

Okresný súd 20. decembra 2004 vyzval kolízneho opatrovníka maloletého, aby odstránil nedostatky žaloby, ktorý zaslal 1. apríla 2005 okresnému súdu požadované údaje na doplnenie žaloby s upovedomením, že sťažovateľka bude v konaní vystupovať ako vedľajší účastník. Súčasne sťažovateľka zaslala okresnému súdu vyjadrenie k veci, a to k výdavkom odporcu na bývanie. Okresný súd 7. apríla 2005 vyzval odporcu na doplnenie informácie o jeho majetkových pomeroch, na ktoré odporca reagoval 30. mája 2005. Sťažovateľka listom z 25. mája 2005 žiadala predsedu okresného súdu „o dohliadnutie na vytýčenie konania“. Kolízny opatrovník 2. júna 2005 urgoval nariadenie pojednávania. Dňa 24. júna 2005 požiadalo o nariadenie pojednávania vo veci maloletého aj Oddelenie sociálnych vecí a zdravotníctva Mestského úradu mestskej časti B. Vychádzajúc zo sťažnosti sťažovateľky a spisu okresného súdu sp. zn. 20 C 238/04 prípadná nečinnosť okresného súdu do dňa prerokovania sťažnosti trvá takmer 7 mesiacov.

Postup okresného súdu v predmetnom konaní v období od 30. mája 2005, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď odporcu na jeho výzvu, do dňa prerokovania sťažnosti, ústavný súd nemôže hodnotiť ako konanie s priet'ahmi, ktoré by malo za následok porušenie základného práva sťažovateľky v zmysle citovaného článku ústavy. Takýto postup ústavný súd hodnotí ako ojedinelý priet'ah v konaní, ktorý však nenadobudol intenzitu porušenia základného práva sťažovateľky. S ohľadom na tieto skutočnosti neprichádza do úvahy, aby ústavný súd namietaný postup všeobecného súdu mohol po prijatí návrhu na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky (I. ÚS 969/05).

Tento skutkový stav, ktorého relevantnosť nemal ústavný súd dôvod spochybňovať, bol základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd nad rámec uvádza, že pokiaľ by v budúcnosti v postupe všeobecného súdu dochádzalo k priet'ahom v konaní, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby opätovne podala sťažnosť ústavnému súdu pre porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 127 ústavy.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu
a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

K naplneniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dochádza vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa právnická osoba alebo fyzická osoba domáhala svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovenia čl. 46 ústavy vykonávajú. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/2001). Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe (právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z toho postavenia vyplývajú (II. ÚS 132/02).

Predmetom sťažnosti je aj tvrdenie sťažovateľky o porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 238/04 od 1. decembra 2004, keď bol okresnému súdu postúpený návrh na začatie konania z Okresného súdu Banská Bystrica, vo veci určenia otcovstva k maloletému. Z predloženej sťažnosti a súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 20 C 238/04 ústavný súd zistil, že okresný súd v tejto veci koná (pozri vyhodnotenie na str. 5 a 6 uznesenia), sťažovateľka si uplatnila svoje právo v súlade s požiadavkami platných právnych predpisov Slovenskej republiky vzťahujúcich sa na tento druh konania a zároveň jej bolo umožnené, aby sa stala účastníkom konania s možnosťou uplatňovať si svoje práva v rozsahu, ktorý jej právny poriadok priznáva. Ako z uvedeného vyplýva, okresný súd v dosiaľ prebiehajúcim súdnom konaní uplatňuje zákony a nedopúšťa sa postupu, ktorý by bol v rozpore s platným a účinným zákonom. Ústavný súd teda nezistil, že by sťažovateľke

bolo zo strany všeobecného súdu upreté základné právo na súdnu a inú právnu ochranu, ako to vo svojej sťažnosti deklaruje.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť to, že ústavný súd nezistil takú skutočnosť, ktorá by odôvodňovala čo i len možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, resp. ak ústavný súd nezistí priamu súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (napr. I. ÚS 10/02, I. ÚS 122/02, I. ÚS 52/03).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2005